

Zamość i Roztocze

3.07.2010 r. — część ustna

Zestaw I

1. Omów regiony geograficzne terenu uprawnień.
2. Przybliż najważniejsze fakty związane z powstaniem i działalnością Ordynacji Zamojskiej.
3. Wyjaśnij terminy renesans i renesans lubelski; podaj przykłady.

Zestaw II

1. Omów cechy krajobrazu terenu uprawnień.
2. Wyjaśnij termin „miasto idealne” przypisywany Zamościowi.
- 3- Wskaż zabytki związane z ludnością żydowską na terenie uprawnień.

Zestaw III

1. Scharakteryzuj rolnictwo na terenie uprawnień.
2. Przybliż dzieje Akademii Zamojskiej – powołanie, dokonania, wykładowcy, rozwiązanie.
3. Wskaż i omów najważniejsze twoim zdaniem przykłady architektury barokowej na terenie uprawnień.

Zestaw IV

1. Omów kamienice ormiańskie przy zamojskim rynku, przybliżając ich historię, ludzi, użytkowanie dawniej i dziś.
2. Wyjaśnij terminy: menora, attyka; wskaż gdzie występują.
3. Omów przebieg znakowanego szlaku krawędziowego.

Zestaw V

1. Omów historię powstania twierdzy zamojskiej i wskaż najważniejsze dzieła obronne, szczególnie te które się zachowały.
2. Wymień wybitne postacie historyczne związane z Zamościem: pisarze, poeci, regionaliści, muzycy, wojskowi.
3. Scharakteryzuj bazę noclegową na terenie uprawnień.

Zestaw VI

1. Wskaż wydarzenia i miejsca martyrologii Zamojszczyzny, określając ich lokalizację oraz formy upamiętnienia.
2. Omów fazy przekształceń ratusza w Zamościu, wskazując jego funkcje, style architektoniczne i autorów przekształceń.
3. Zagospodarowanie turystyczne Zwierzyńca i okolic.

Zestaw VII

1. Przybliż historię rozwoju Zwierzyńca, zabytki i ludzi z nim związanych.
2. Wymień znane ci sanktuaria z terenu uprawnień i opisz dwa z nich.
3. Scharakteryzuj florę Roztocza.

Zestaw VIII

1. Omów dzieje Józefowa, przybliżając najciekawsze obiekty krajoznawcze.
2. Wymień znane ci dwa wyznania religijne na terenie uprawnień oraz wskaż związane z nimi miejsca i obiekty kultu.
3. Wskaż punkty widokowe na Roztoczu.

Zestaw IX

1. Przybliż fakty i wydarzenia związane z akcją wysiedleńczą na Zamojszczyźnie w czasie okupacji hitlerowskiej.
2. Wskaż trzy muzea na terenie uprawnień i omów eksponowane w nich zbiory.
3. Omów walory uzdrowiskowe Krasnobrodu.

Zestaw X

1. Przybliż efekty mecenatu kulturalnego kanclerza koronnego Jana Zamoyskiego.
2. Wyjaśnij terminy: barok i neobarok, wskazując kilka budowli barokowych z terenu uprawnień.
3. Omów działalność „Fundacji Kresy 2000”.

Zestaw XI

1. Omów dzieje Szczepieszyna oraz obiekty krajoznawcze na jego terenie.
2. Wskaż najważniejsze cechy budowli wznoszonych w typie renesansu lubelskiego.
3. Scharakteryzuj faunę na terenie uprawnień.

Zestaw XII

1. Wskaż najważniejsze fakty, które doprowadziły do wzrostu znaczenia rodu Zamojskich w Polsce na przełomie XVI/XVII wieku.
2. Wskaż i omów dwa charakterystyczne wg Ciebie przykłady zabytkowej, sakralnej architektury drewnianej na terenie uprawnień.
3. Omów fortyfikacje Raworuskiego Rejonu Umocnionego.

Zestaw XIII

1. Omów fakty związane z likwidacją twierdzy zamojskiej w XIX wieku.
2. Omów różnice pomiędzy kościołem halowym i bazylikowym; wskaż przykłady.
3. Scharakteryzuj przemysł na terenie uprawnień.

Zestaw XIV

1. Omów walory Roztoczańskiego Parku Narodowego.
2. Przybliż historię Bełżca, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń z lat okupacji hitlerowskiej.
3. Wyjaśnij termin eklektyzm. Wskaż przykłady architektury eklektycznej z terenu uprawnień.

Zestaw XV

1. Zaprezentuj najważniejsze fakty wiążące się z obroną Zamościa w czasie tzw. „potopu szwedzkiego”.
2. Wskaż zabytki Zamościa związane z ludnością żydowską, omów ich historię, styl, obecne funkcje.
3. Scharakteryzuj trzy wybrane rezerwaty przyrody na terenie uprawnień.

Zestaw XVI

1. Omów dzieje Krasnobrodu, zniszczenia zabudowy w czasie I wojny światowej, obiekty krajoznawcze w mieście i okolicy.
2. Przybliż dzieje kolegiaty zamojskiej, opisując przy tym jej styl architektoniczny.
3. Wyjaśnij terminy: fara, kolegiata, katedra.

Zestaw XVII

1. Wskaż najważniejsze wg Ciebie odkrycia archeologiczne na terenie uprawnień; uzasadnij swój wybór.
2. Omów tradycje drukarsko-wydawnicze w Zamościu.
3. Przybliż historię i działalność Orkiestry Włociańskiej im. K. Namysłowskiego.

Zestaw XVIII

1. Przybliż fakty i wydarzenia związane z obroną Zamościa w 1648 roku.
2. Wyjaśnij terminy: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat przyrody, pomnik przyrody – podając przykłady z terenu uprawnień.
3. Wyjaśnij terminy: sztukateria, stiuk.

Zestaw XIX

1. Omów przebieg wydarzeń wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku na terenie uprawnień.
2. Wymień formy ochrony przyrody obowiązujące w prawodawstwie polskim.
3. Wskaż obiekty wzniesione w Zamościu wg proj. Bernardo Morando i omów jeden z nich.

Zestaw XX

1. Wyjaśnij różnice pomiędzy terminami: klasycy i klasycystyczny; wskaż przykłady architektury klasycystycznej z terenu uprawnień.
2. Przedstaw legendy i anegdoty związane z Zamościem.
3. Wymień dwa pomniki przyrody na terenie uprawnień.

Zestaw XXI

1. Omów dzieje Tomaszowa Lubelskiego oraz najważniejsze wg Ciebie obiekty krajoznawcze.
2. Omów walory krajobrazowe Suśca i okolic oraz zagospodarowanie turystyczne.
3. Wyjaśnij terminy: renesans i manieryzm; podaj przykłady z terenu uprawnień.

Zestaw XXII

1. Omów najważniejsze fakty i wydarzenia związane z wojną obronną na terenie uprawnień w 1939 roku.
2. Przybliż historię Górecka Kościelnego, wymień obiekty krajoznawcze w okolicy.
3. Przedstaw muzea w Zamościu i krótko scharakteryzuj zbiory jednego z nich.

Zestaw XXIII

1. Omów wpływ obcych nacji na rozwój Zamościa, pokazując pozostawione po nich ślady materialne.
2. Przedstaw dzieje Krasnobrodu i okolicy, wymieniając ulokowane tam zabytki.
3. Czym zajmuje się etnografia? Wymień zbiory etnograficzne na terenie uprawnień.

Zestaw XXIV

1. Wymień trzy sanktuaria diecezji zamojsko-lubaczowskiej, przybliżając historię powstania i legendy związane z jednym z nich.
2. Przedstaw dzieje Biłgoraja, jego zabytki, znanych ludzi.
3. Omów hodowlę konika polskiego w Roztoczańskim Parku Narodowym.

Zestaw XXV

1. Przedstaw miejsca trzech potyczek i bitew z okresu powstania styczniowego na terenie uprawnień.
2. Wymień muzea regionalne na terenie uprawnień.
3. Przedstaw historię Hrubieszowa, jego zabytki oraz znanych ludzi związanych z miastem i okolicami.

Zestaw XXVI

1. Omów historię powstania i kolejnych modernizacji dawnej rezydencji Zamoyskich w Zamościu.
2. Omów działalność Roztoczańskiego Parku Narodowego.
3. Wyjaśnij terminy: szумы, szypoty.

Zestaw XXVII

1. Przedstaw dzieje i zabytki Zwierzyńca.
2. Uzasadnij szczególne walory urbanistyczno-architektoniczne Zamościa z przełomu XVI/XVII wieku.
3. Scharakteryzuj bazę turystyczną Zamościa.

Zestaw XXVIII

1. Przedstaw działalność Jana Zamoyskiego – założyciela Ordynacji.
2. Przybliż historię Grodów Czerwieńskich na terenie uprawnień.
3. Omów walory krajobrazowe Roztocza, wyjaśnij nazwę „Roztocze”.

Zestaw XXIX

1. Omów historię powstania i przekształceń umocnień twierdzy Zamość.
2. Wyjaśnij terminy: wieża, baszta i basteja.
3. Scharakteryzuj bazę turystyczną Roztocza.

Zestaw XXX

1. Omów konserwację i renowację twierdzy zamojskiej w latach 2007-2009.
2. Wyjaśnij terminy: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat, pomnik przyrody.
3. Wymień atrakcje turystyczne na trasie od dawnego klasztoru oo. dominikanów w Krasnobrodzie do Zwierzyńca.

Zestaw XXXI

1. Wymień zgromadzenia zakonne które mają bądź miały swe siedziby na terenie uprawnień i opisz siedzibę jednego z nich.
2. Wyjaśnij pojęcia: poterna, bastion, kojec.
3. Scharakteryzuj faunę i florę Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Zestaw XXXII

1. Wymień i opisz wybrany park krajobrazowy na terenie Roztocza.
2. Omów najcenniejsze przykłady drewnianej architektury sakralnej na terenie uprawnień.
3. Wyjaśnij terminy: nadszaniec, rotunda.

Zestaw XXXIII

1. Wymień i opisz dwa rezerваты ulokowane na terenie uprawnień.
2. Wymień i krótko scharakteryzuj zachowane do dziś elementy umocnień twierdzy Zamość.
3. Scharakteryzuj najważniejsze wydarzenia artystyczne na terenie Zamościa.

Zestaw XXXIV

1. Omów tradycje uzdrowiskowe na terenie uprawnień.
2. Wyjaśnij znaczenie kaplicy Ordynackiej w katedrze zamojskiej i opisz jej wnętrze.
3. Scharakteryzuj sieć hydrograficzną na terenie uprawnień.

Zestaw XXXV

1. Wyjaśnij i uporządkuj chronologicznie terminy: barok, manieryzm, renesans.
2. Omów działalność Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego Roztoczańskiego Parku Narodowego.
3. Przybliż dzieje rodu Zamoyskich w XVI wieku.

Zestaw XXXVI

1. Omów walory turystyczne Janowa Lubelskiego i okolic.
2. Wymień co najmniej trzy znane postacie i opisz ich związki z terenem uprawnień.
3. Wymień i opisz wybraną trasę turystyczną na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Zestaw XXXVII

1. Przedstaw historię Skokówki i jej związki z rodem Zamoyskich.
2. Wymień cechy świadczące o tym, że Zamość jest miastem renesansowym.
3. Scharakteryzuj faunę i florę Roztocza.

Zestaw XXXVIII

1. Omów budowę geologiczną Roztocza.
2. Wymień i opisz najcenniejsze obiekty zabytkowe Zamościa.
3. Wymień i scharakteryzuj działalność ośrodków rekreacyjnych na terenie uprawnień.

Zestaw XXXIX

1. Scharakteryzuj regiony geograficzne terenu uprawnień.
2. Omów najcenniejsze obiekty zabytkowe powiatu tomaszowskiego.
3. Scharakteryzuj bazę noclegową na terenie uprawnień.

Zestaw XL

1. Przedstaw główne cechy krajobrazu terenu uprawnień.
2. Omów sanktuaria maryjne na terenie uprawnień.
3. Scharakteryzuj rolnictwo na terenie uprawnień.

Zestaw XLI

1. Scharakteryzuj sieć rzeczną na terenie uprawnień.
2. Obiekty kultu religijnego na terenie uprawnień.
3. Charakterystyka turystyczno-krajoznawcza okolic Zwierzyńca.

Zestaw XLII

1. Wymień główne uprawy rolnicze na terenie uprawnień.
2. Wymień znane ci cerkwie greckokatolickie i prawosławne na terenie uprawnień.
3. Charakterystyka turystyczno-krajoznawcza okolic Krasnobrodu.

Zestaw XLIII

1. Fortyfikacje Raworuskiego Rejonu Umocnionego.
2. Charakterystyka głównych gałęzi przemysłu na terenie uprawnień.
3. Pomniki w Biłgoraju.

Zestaw XLIV

1. Omów walki partyzanckie w latach 1943-1944 na terenie uprawnień.
2. Wymień współczesnych twórców związanych z terenem uprawnień.
3. Scharakteryzuj linię Hutniczą Szerokotorową.

Zestaw XLV

1. Wymień ścieżki dydaktyczne i poznawcze RPN.
2. Wymień miejsca związane z martyrologią ludności Zamojszczyzny w okresie II wojny światowej.
3. Scharakteryzuj najważniejsze imprezy kulturalne w Zamościu.